GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 240. *Joi 13 (25) Decemvre* 1884.

Braşovŭ, 12 (24) Decemvre

Unŭ soiu de vandalismŭ, îmbrăcatŭ în haina legalităţii, s'a sevĕrşitŭ érăşĭ în potriva românismului.

Biblioteca tinerimei române dela scóla gr. or. română din Lugoşŭ a fostŭ luată cu asaltŭ de cătră organele administraţiei publice.

Solgăbirĕulŭ, acompaniatŭ de directorulŭ şi de unŭ profesorŭ dela gimnasiulŭ maghiarŭ din Lugoşŭ şi urmatŭ de gendarmĭ s'au dusŭ la cancelaria comunei bisericescĭ gr. or. din acelŭ oraşŭ şi aflândŭ uşa bibliotecei închisă, au spart'o cu forţa, au întratŭ în sală şi au dusŭ cu sine biblioteca de acolo încărcându'o pe unŭ cărutŭ.

Procederea acésta, care a deşteptatŭ curiositatea trecĕtorilorŭ, aşa încâtŭ s'au opritŭ toţĭ pe locŭ, privindŭ la straniulŭ spectaculŭ, ce se desfăşurá înaintea ochilorŭ lorŭ, se numesce legală.

Intr'adevĕrŭ se asigură, că s'au împlinitŭ tóte formele legale. Preşedintele comitetului parochialŭ, d. Brediceanu, a fostŭ însciinţatŭ despre intenţiunea organelorŭ administrative în modŭ oficialŭ, dér nu s'a presentatŭ cu cheia. Se mai asigură, că d-sa a declaratŭ în şedinţa premergătóre a comisiunei municipale, că fiindŭ consciu de dreptulŭ sĕu va cedá numai şi numai forţei.

Legalitatea este prin urmare pe partea solgăbirĕului Marsovszky şi a celorŭ cari i-au ajutatŭ sĕ spargă uşa cancelariei bisericescĭ.

Dér óre se póte ḍice cu aceiaşĭ îndreptăţire, că fapta acésta a lorŭ e şi *dréptă* că e şi *morală?*

Nu mai este de lipsă credemŭ de a apelá la sentinţa străbună: „Summum jus, summa injuria," spre a documentá că faptulŭ memoratŭ, oricâtŭ de legalŭ ar fi elŭ în împrejurările de faţă, este în fondŭ unŭ faptŭ din cele mai nedrepte şi imorale.

N'avemŭ decâtŭ sĕ ne reamintimŭ nenumĕratele promisiunĭ şi enunciaţiunĭ, ce s'au făcutŭ faţă cu noi Românii de cătră partida dela putere în anii trecuţĭ. Aceste culminau în asigurarea, că desvoltarea nóstră culturală naţională va fi respectată şi scutită, şi că jertfele ce ni se cerŭ în favorulŭ statului suntŭ de natură curatŭ politică.

Ajunge mai departe sĕ amintimŭ legea de naţionalitate asistentă, prin care se sancţionézā până la unŭ punctŭ órecare acele promisiunĭ şi enunciaţiunĭ, adecă câtŭ privesce instrucţiunea primară şi secundară.

Vedemŭ pe fiecare ḍi, cum se respectézā drepturile, ce le prevede acéstă lege, vedemŭ mai alesŭ, cum îşĭ împlinescŭ cei dela putere promisiunile lorŭ solemnele: catedrele de limba română se caséză, reuniunile de cultură se disolvă şi acum a începutŭ şi vênătórea în contra cărţilorŭ românescĭ în massă.

Aşa se 'mplinescŭ îndatoririle luate cu privire la scutirea şi sprijinirea culturei naţionale a unui poporŭ atâtŭ de numerosŭ ca celŭ românŭ?

Dar ne vorŭ rĕspunde teroriştii dela putere: Urmaţĭ după lege, şi atuncĭ nimenĭ nu vĕ va mai supĕra; dacă însă vĕ veţĭ abate dela lege, aveţĭ sĕ suferiţĭ urmările.

Se'nţelege, totdéuna celŭ mai tare pretinde, că faptele lui sunt cele mai bune şi cele mai iegale. Căcĭ ce este legea dacă nu o armă în mâna lui? Ar fi bine sĕ avemŭ mai puţine legĭ şi mai multă omenia, căcĭ ce ne folosescŭ atâtea legĭ când ele nu se aplică de locŭ, séu décă se aplică, se aplică în contra nóstră?

Cu o voce profetică anunţase Ludovicŭ Mocsary la 1879 tristele urmărĭ ce le va avé călcarea legei de naţionalitate, sevĕrşită prin întroducerea forţată a limbei maghiare în scólele poporale, ḍicêndŭ că naţionalităţile nóstre ţinŭ tare la naţionalităţile lorŭ şi că cu mijlóce morale Maghiarii nu vorŭ ajunge la scopŭ, dar cu atâtŭ mai puţinŭ cu forţa.

Consumatum est. De mijlócele morale nicĭ vorbă nu mai póte fi, forţa este la ordinea ḍilii, forţa cu tóte consecinţele ei triste şi dureróse.

Acésta o dovedesce casulŭ din Lugoşŭ.

Décă nu s'ar tractá de unŭ faptŭ atâtŭ de prejudiţiosŭ pacînicei nóstre desvoltărĭ culturale şi ameninţătorŭ de esistenţa nóstră naţională, ne-amŭ aduce aminte şi de pĕcatele fraţilorŭ noştri din Lugoşŭ şi le-amŭ ḍice: Aşa vĕ trebue, dacă nu sciţĭ sĕ luptaţĭ cu toţii în unire pentru apĕrarea vieţii nóstre naţionale! Dacă în locŭ se vĕ sprijiniţĭ unii pe alţii şi causa comună, sprijiniţĭ cu voturile vóstre pe nisce streinĭ, cărora întru nimicŭ le este de a se face unélta duşmanilorŭ vostri!

——○——

CRONICA POLITICĂ.

In cérta despre dualismŭ şi panslavismŭ, care s'a încinsŭ mai dĕunăḍile între Pesta şi între Praga, se amestecă acum şi Polonii. Gazeta polonéscă »Narodowa« mustră pe Cehii tinerĭ şi le ḍice sĕ se ferescă de agitaţiunĭ, carĭ ar puté duce la nimicirea maiorităţii actuale din senatulŭ imperialŭ. De cumva ar adopta poporulŭ cehicŭ într'adevĕrŭ tendinţele Cehilorŭ tinerĭ, atuncĭ nu numai ş'arŭ face Cehii pe Ungurĭ duşmanĭ, (dér nu mai trebue sĕ şi-i facă, căcĭ suntŭ făcuţĭ gata de multŭ; acesta este înţelesulŭ vorbirei lui Gregr.) déră apoi ar puté face şi pe Polonĭ, ca sĕ rupă legătura cu Cehii, carĭ se declară de panslaviştĭ, şi sĕ încheiă unŭ compromisŭ cu stânga germană. Se nasce întrebarea, că óre acum Germanii vorŭ mai crede Polonilorŭ, după cele ce s'au întêmplatŭ în anii din urmă?

*

Rĕspunsulŭ Regelui României la adresa Camerei, ce i-a fostŭ presentată, sună astfelŭ: »Domnule preşedinte, Domnilorŭ deputaţi!« »Primescŭ cu o vie mulţumire simţimintele de iubire şi devotamentŭ ce 'Mĭ exprimaţĭ în numele ţĕrei. D-vóstră, aleşĭ în virtutea nouei legĭ electorale pe o basă mai largă, nu veţĭ uita isvorulŭ din care aţĭ eşitŭ şi veţĭ lucra fără pregetŭ spre a rĕspunde la aşteptarea generală. Opera d-vóstră este mare şi laboriósă, dar vrednică de ardórea şi patriotismulŭ ce vĕ însufleţesce; luptele pacînice pe tĕrêmulŭ organisărei interióre cerŭ câte odată mai multă stăruinţă şi tăriă de câtŭ chiar luptele sângerose de pe câmpulŭ de rĕsboiu. La lucru dar, d-lorŭ deputaţĭ; opera organisărei şi consilidărei Statului românŭ vĕ este încredinţată. Multŭ au făcutŭ predecesorii d-vóstre, dar multŭ încă aveţĭ de făcutŭ. Eu care cugetŭ ḍi şi nópte la îndeplinirea înaltei misiunĭ ce-mĭ este încredinţată, aşteptŭ concursulŭ tuturorŭ puterilorŭ vii ale naţiunei, spre a ajunge scopulŭ doritŭ. Vĕ mulţămescŭ d-lorŭ, pentru urările adresate Mie, Reginei şi familiei Nóstre, împreună cu d-vóstră, repetŭ strigarea scumpă inimei Mele: Trăiască România.«

*

Cestiunea Macedoniei a devenitŭ, în urma rapórtelorŭ îngrozitóre despre cruḍimile ce se comitŭ acolo, fórte seriósă şi puterile o vorŭ lua în curêndŭ în discuţiune, dacă se va adeveri că starea lucrurilorŭ de acolo e de plânsŭ. Ataşatulŭ militarŭ englesŭ din Constantinopole, maiorulŭ Trotter, a plecatŭ, în urma instrucţiunilorŭ ce le-a primitŭ dela guvernulŭ din Londra, în Macedonia ca pe temeiulŭ vederilorŭ sale sĕ facă unŭ nou raportŭ despre situaţiunea de acolo. In Salonicŭ s'a organisatŭ unŭ comitetŭ cu însărcinarea sĕ aducă pe tapetŭ cestiunea macedonénă şi sĕ susţină agitaţiunea în ţéră. La graniţele Albaniei, Bulgariei şi Rumeliei ostice brigandagiulŭ ia dimensiunĭ totŭ mai marĭ. Telegramele din Constantinopole susţinŭ, că rapórtele englese suntŭ mai aprópe de adevĕrŭ decâtŭ cele slave. Dacă şi raportulŭ maiorului englesŭ Trotter va constata, ca situaţiunea Macedoniei e de nesuferitŭ, atuncĭ nu mai încape îndoială, că cestiunea acelei provincii va fi adusă pe tapetŭ, cu tóte îngrijirile ce ia inspiră.

*

Se scie, că Rumelia orientală jócă unŭ rolŭ aprópe independentŭ, aşa că s'ar puté considera ca ruptă din imperiulŭ turcescŭ. Acéstă împrejurare a pusŭ pe gândurĭ pe Sultanulŭ-şi témă mare are, că va perde cu totulŭ acea provinciă. Mai ḍilele trecute a chiămatŭ la Constantinopole pe guvernatorulŭ Rumeliei orientale, ca sĕ'i dea esplicărĭ: 1. asupra tractatului vamalŭ ce l'a încheiatŭ cu Bulgaria fără autorisarea sublimei Porţĭ; 2. relativŭ la pensiunile acordate Bulgarilorŭ, cari au luatŭ parte la revoluţiune; 3. asupra restului tributului datoratŭ Porţii; 4. asupra căii ferate Filipopole-Pirgos, care continuă linia Balcanilorŭ; 5. sĕ dea esplicaţiunĭ asupra bandelorŭ revoluţionare, ce circulă pe fruntariele Macedoniei; 6. în privinţa discursurilorŭ ostile, ce s'au pronunţatŭ în Adunarea provincială, relativŭ la satele pomak, care refusă a fi anexate la Rumelia orientală, precum şi asupra altorŭ multe cestiunĭ. Se pare că Porta e hotărîtă sĕ ia mĕsurı energice în contra agitatorilorŭ. Că va isbuti, ne cam îndoimŭ, când ne gândimŭ în ce stare de neputinţă se află.

——○——

Reuniunea de maghiarisare în Cluşiu.

Unulŭ din organele guvernului din Cluşiu salută într'unŭ articulŭ de fondŭ iniţiativa actualului primarŭ din acelŭ oraşŭ şi fostŭ profesorŭ de universitate Dr. Haller Karoly pentru înfiinţarea unei pretinse societăţĭ de cultură maghiare, care în realitate nu va fi decâtŭ o reuniune de maghiarisare după programulŭ cunoscutŭ.

Memorata fóiă, provocându-se la discuţiunile din dietă asupra maghiarisării, recunósce că au dreptate aceia, carĭ au susţinutŭ, că societatea maghiară înainte de 1867 a făcutŭ mai multŭ pentru maghiarisare decâtŭ după aceea. Hei, dar ei au uitatŭ sĕ spună, că pe atuncĭ guvernulŭ nu făcea nimicŭ în interesulŭ maghiarismului.

Nu se póte imputá dar nicĭ guvernului de aḍi nicĭ societăţii că n'au făcutŭ nimicŭ. Este însĕ adevĕratŭ, că nicĭ unii n'au făcutŭ destulŭ şi nicĭ nu putéu sĕ facă minunĭ în 15 anĭ. Câtŭ pentru primarulŭ Cluşului, elŭ nu se mulţămesce numai de a'şĭ împliní datoria sa oficială, ci, după ce a umplutŭ rubricele actelorŭ oficiale, îşĭ continuă activitatea pe tĕrêmulŭ socialŭ. Acuma stăruesce pentru înfiinţarea reuniunei de cultură şi ne-a conchematŭ spre scopulŭ acesta pentru a treia ḍi de Crăciunŭ.

Scopulŭ arătatŭ — continuă fóia guvernamentală — este vĕditŭ alŭ societăţii; dar cine póte sta la îndoială, cătocmai în aceea şi mĕsură este şi scopulŭ statului maghiarŭ?

„Iată dar, că érăşĭ ni se oferă ocasiune de a ne împliní o îndoită datoriă, şi Cluşulŭ, inteligenţa părţilorŭ ardelene, nicĭ odată n'a întârḍiatŭ cu împlinirea datoriilorŭ sale."

„Vomŭ fi acolo!"

Astfelŭ vorbesce fóiea guvernamentală. „Vom fi acolo," ḍice ea. Bine, rĕspundemŭ noi. Dacă a treia ḍi de Crăciunŭ, Maghiarii din Cluşin se vorŭ încumeta de a plănui unŭ nou atentatŭ în contra limbei şi naţionalităţii nóstre, atuncĭ acolo va fi şi protestulŭ nostru nevĕḍutŭ, dar cu atâtŭ mai puternicŭ simţit de consciinţa duşmanilor noştri.

Afacerea reînființării Josefinului.

Conducerea centrală a armatei austriace, făcêndŭ rele esperiințe în privința medicilorŭ voluntarĭ, s'a convinsŭ, că s'a făcutŭ o mare erόre prin desființarea Josefinului din Viena, unde se cresceau medicĭ militarĭ. De aceea stăruesce, ca sĕ se reînființeze acestŭ institutŭ. Ungurii suntŭ în contra acestui planŭ.

In 20 l. c. s'a adunatŭ ancheta în locuința ministrului de instrucțiune Trefort, care s'a pronunțatŭ unanimŭ în contra reînființării institutului Iosefinŭ, despre care a fostŭ vorbă în delegațiunĭ. Părerile esprimate consună în aceea, că neajunsele corpului militarŭ medicalŭ sunt a se reduce la situațiunea nefavorabilă materială și morală a medicilorŭ militarĭ, că cu stipendiile se potŭ dobêndi resultate multŭ mai bune fără marĭ spese. Cei mai mulțĭ sunt de părere, ca sĕ se creeze convicte pretutindenea, unde sunt universitățĭ, și că ele ar avea de scopŭ numai, ca afară de avantagiulŭ materialŭ sĕ asigure și instrucțiunea în afacerĭ militare și de serviciu și în limba germană Obiecte speciale din sciințele militare sĕ se propună la universitățĭ.

Convincte séu institute în modulŭ acesta organisate, arŭ fi împreunate, se ḑice, cu mai puține cheltuelĭ și arŭ fi mai cu scopŭ decâtŭ academia Josefiană reînființată.

Ministrulŭ Trefort mulțămì membrilorŭ anchetei și declarà, că va supune părerile lorŭ ministerului imperialŭ de rĕsboiu.

Cogălniceanu despre relațiunile economice austro-ungare-române.

In ședința de la 5 Decemvre a camerei române, d. Cogălniceanu, vorbindŭ despre crisa economică a României, 'șĭ încheià discursulŭ sĕu, atingêndŭ cestiunea relațiunilorŭ economice dintre România și Austro-Ungaria, astfelŭ:

D. M. Cogălnicénu: Sunt datorŭ sĕ recunoscŭ că industria austriacă a făcutŭ marĭ progrese. Francia totd'auna generόsă a întrodusŭ esposițiunile universale și cei dintêiu pedepsițĭ au fostŭ Francesii, fiindcă au venitŭ Austriacĭ și Germanĭ și au luatŭ modele după articolele de luxŭ, articolele de Parisŭ, carĭ le iubeu forte multŭ Românii, și le-au întrodusŭ în industria lorŭ, au adusŭ meseriașĭ chiar, și aḑĭ Austriacii facŭ concurență industriei francese chiar în privința gustului și nu și a calităței. Din momentulŭ acela s'a retrasŭ industria francesă dela noi; aḑĭ nu mai importămŭ decâtŭ a ḑecea parte din ce importamŭ acum șese anĭ din Francia, și cu câtŭ s'a retrasŭ industria francesă, cu atâtŭ s'au retrasŭ și napoleonii și a venitŭ industria austriacă. Pe acésta cu ce o plătimŭ? Nicĭ cu boi, nicĭ cu rimătorĭ, nicĭ cu pei, nicĭ cu lână séu alte materii prime. Tóte acestea s'au datŭ de-o parte și cum s'au datŭ? Aḑĭ nu credŭ că d. ministru de externe protestă, décă voiu cità unŭ faptŭ, că aḑĭ Ungurii hotărescŭ cestiunile cele marĭ în Viena. Ungurulŭ e rivalulŭ nostru mai alesŭ pe têrêmulŭ economicŭ, nu facŭ șovinismŭ. Ungaria e țéră agricolă, care are articole prime ca și noi; ea a făcutŭ, ea a luptatŭ din tóte puterile pentru ca sĕ se închidă granițele nóstre și s'au închisŭ.

Faptulŭ, d-lorŭ, este că noi nu putemŭ plăti industria austriacă nicĭ cu vacĭ, nicĭ cu rimătorĭ, nicĭ cu lână, trebue s'o plătimŭ în aurŭ, și fiindcă exportațiunea e forte mică, aurŭ nu avemŭ. Ḑicea d-lŭ Costinescu că suntemŭ bogațĭ, că avemŭ pătulele pline cu bucate; se póte, dar bucatele nu se vêndŭ și fiind-că grâulŭ e în magazie, arêndașulŭ nu e scăpatŭ de a plăti câștigurile și proprietarulŭ de a-șĭ plăti contribuțiunea perceptorului. Dar cu ce plătimŭ? Cu aurŭ. Dar de unde? Din Francia ne vine forte puținŭ. Din Englitera totŭ mai luamŭ ceva până mai de-ună-ḑĭ, dar acum Englitera cumpĕră grâu multŭ mai eftinŭ din America, din Australia, din Indii.

Ce facemŭ noi? Scotemŭ aurŭ și iar aurŭ. D. Costinescu ḑice că aceste sume s'au urcatŭ la unŭ miliardŭ. Eu nu sciu dacă era unŭ miliardŭ, dar multŭ aurŭ a eșitŭ din țéră. Tóte agonisirile s'au dusŭ și, cu risiculŭ ca D. Sturza, care regretŭ că nu e aci, sĕ ḑică că suntŭ ruso-filŭ, ruso-latru, voiu ḑice că nu este de tăgăduitŭ însĕ că Rușii au lăsatŭ multŭ aurŭ în țéră, și într'unŭ articolŭ forte bine scrisŭ de D. Xenopolŭ în »România liberă« se ḑice că și aḑĭ se facŭ construcțiunĭ în România cu banĭ rusescĭ. Ei bine, banii aceia se ducŭ din ḑi în ḑi ca sĕ plătéscă industria austriacă.

Ce e de făcutŭ? Sĕ venimŭ la vorba cea vechiă, sĕ se păzéscă cele stipulate în convențiunea comercială. Convențiunea păstreză guvernului austriacŭ numai dreptulŭ de poliția; numai prin poliția igienică póte sĕ oprescă momentanŭ intrarea vitelorŭ, și nicĭ sĕ le oprescă, ci sĕ le supună la carantină.

D-lorŭ, suntŭ două sisteme de a păzi o țéră de bóla vitelorŭ. E sistemulŭ opritorŭ și sistemulŭ de carantină.

Acestŭ sistemŭ din urmă esista în momentulŭ când s'a încheiatŭ convențiunea și prin sistemulŭ de contumace séu carantina am votatŭ convențiunea și aci suntŭ forte și mai forte decâtŭ orĭ care altulŭ: e și d. Brătianu, pentru că trei lunĭ amŭ combătutŭ împreună convențiunea și-mĭ aducŭ aminte că d. Costa-foru, după ce amŭ combătut'o noi, a începutŭ sĕ se vaete ḑicêndŭ: aoleo! aoleo! ce am făcutŭ? Cunoscŭ forte bine convențiunea și am regretatŭ forte multŭ când d. ministru de esterne a ḑisŭ în Senatŭ, cumcă convențiunea nu e călcată. Guvernulŭ austriacŭ n'are voia sĕ înlocuiască sistemulŭ contumaciei cu sistemulŭ prohibițiunei. Austria a făcutŭ în 1880 o lege după convențiunea, care a făcut'o cu Germania, în care ḑice, cumcă România se pune alăturĭ cu Rusia și dela 1882 se închide cu desevêrșire granița și apoi ḑice acolo: „Die Grenzcontumazen werden aufgehoben.« Ei bine, de atuncĭ necontenite cererĭ s'au făcutŭ și le-am urmatŭ și eu pe tóte.

D. prim-ministru, ca sĕ facă pe guvernulŭ austriacŭ sĕ se țină de convențiune, a venitŭ cu o lege draconiană pentru închiderea graniței române despre Rusia și eu, deși în oposițiune, am fostŭ alăturĭ cu d-sa pentru votarea acelei legĭ, care s'a și votatŭ. De atuncĭ sórta populațiunilorŭ de-alungulŭ Prutului e nesuferită. Primarulŭ te mai lasă trei ḑile cu copilulŭ neînscrisŭ în actele stărei civile, dar celŭ din urmă vițelŭ trebue sĕ-lŭ ducĭ imediatŭ la primăria sĕ-i facă actele, sĕ-i înscrie genealogia etc., (ilaritate), și aḑĭ numai paserile cerului mai potŭ trece granița; armata nóstră la celŭ mai micŭ prepusŭ merge și închide granițele oprindŭ pe bieții locuitorĭ sĕ ia chiarŭ apă din Prutŭ pentru adăpatulŭ vitelorŭ, când n'au alte isvóre în apropiere. Dovadă satele: Sberoia, Colțulu-Cornei, Stănilescĭ etc.

Vedețĭ, că amŭ făcutŭ totŭ ce amŭ pututŭ, ca sĕ ne lase sĕ trimitemŭ vitele nóstre în Austria. Anulŭ trecutŭ, pe când era ministru de interne d. Chițu, s'a ivitŭ bóla de vite în Bucovina; amŭ închisŭ granița. A doua ḑi notă formală guvernului sĕ deschidă granița și guvernulŭ nostru neavêndŭ ce face a deschis'o. Și noi, carĭ nu avemŭ bólă de vite, și dau o desfidere acelui medicŭ dela serviciulŭ sanitarŭ, care a ḑisŭ că bóla de vite este endemică în țara nóstră, acésta nu e esactŭ (aplause), nouĕ nu ni se deschide granița. Acelŭ veterinarŭ nu a sciutŭ ce spune, nu a învĕțatŭ nimicŭ și nu a studiatŭ când a susținutŭ că bóla de vite vine totdéuna din Rusia. Nu este exactŭ. Eu sunt proprietarŭ pe malulŭ Prutului, sunt călare pe Prutŭ, vitele mele suntŭ peste Prutŭ, mĕ uitŭ la dênsele și nu potŭ sĕ le aducŭ, pe cuvêntŭ că e bólă acolo. Rogŭ pe d. ministru sĕ se informeze, décă de-a lungulŭ Prutului pe tótă granița a fostŭ bólă de vite, dar ce este? Ca în tóte părțile, suntŭ abusurĭ. Suntŭ veterinarĭ nisce băețĭ, carĭ încă n'au studie bune și carĭ au anunțatŭ că s'a născutŭ bólă de vite la Crețescĭ. Ce bólă de vite? Au mersŭ vitele cu desĕvêrșire uscate de frigŭ în pădure și au mâncatŭ mugurĭ de fagŭ și de fraxinŭ și s'au bolnăvitŭ. Au venit atuncĭ D-nii veterinarĭ și cu D. prefectŭ, au țĕpuitŭ vitele, au chematŭ pe țĕranĭ, și de o dată s'au vĕḑutŭ ḑece, două ḑecĭ de măcelarĭ intrândŭ și dândŭ cu cuțitele în vite, ast-felŭ în câtŭ s'a făcutŭ unŭ adevĕratŭ masacru; și fiindŭ-că țĕranii au protestatŭ, îndată s'a datŭ depeșe la Bucurescĭ, că s'a revoltatŭ satulŭ Crețescĭ, s'a adusŭ armată și tóte vitele s'au ucisŭ. Care a fostŭ însĕ resultatulŭ? Vecinii de la graniță, aflândŭ că este bólă de vite în țéra românéscă, au respinsŭ turmele nóstre de vite. Și aceștĭ D-nĭ veterinarĭ și astăḑĭ suntŭ în posițiunile lorŭ, și nu'șĭ dau sémă de rolulŭ celŭ mare ce'lŭ au. Mai multŭ de câtŭ atâtŭ, veterinarii suntŭ sustrașĭ de la orĭ-ce supraveghiere a prefectului și ei singurĭ facŭ ce vorŭ, susținêndŭ că suntŭ bóle de vite. Astfelŭ suntŭ o mulțime de raporturĭ de la mai mulțĭ prefecțĭ, carĭ arată că n'a fostŭ bólă de vite, dar medicii veterinarĭ susținŭ cu orĭ ce prețŭ că au fostŭ bóle de vite și facŭ ceea ce au făcutŭ la Crețescĭ, unde au adusŭ măcelarĭ ca sĕ taie vitele. Este bine ca sĕ se ia séma la acésta, pentru că suntŭ multe interese la mijlocŭ și multe se facŭ pela localitățĭ.

Așa dar, d-lorŭ, sĕ nu facemŭ cum a făcutŭ d. ministru de esterne, care a venitŭ și a justificatŭ închiderea fruntariilorŭ de cătră o țéră, care ne ia câte 40 și 50 milióne pe anŭ; și sĕ ceremŭ dela Austria sĕ înțélégă unŭ lucru, că trebue în schimbŭ sĕ ne lase fruntaria deschisă.

. . . . D-lorŭ, convențiunea acésta a fostŭ nenorocită dela începutŭ; și aducŭ aminte óre-carĭ suvenirĭ d-lui prim-ministru. Nu trecuseră doi anĭ după ce s'a ratificatŭ convențiunea și celŭ mai inteligentŭ, celŭ mai bunŭ dintre Maghiarĭ, în privința Românilorŭ, omulŭ de statŭ celŭ mai mare alŭ Ungariei, comitele Andrassy, care în inteligența sa scia până unde sĕ împingă maghiarismulŭ, ne a contestatŭ dreptulŭ de a supune pe supușii austriacĭ la dările țĕrei, când în convențiune era textŭ positivŭ; și când ne-amŭ dusŭ și amŭ spusŭ comitelui Andrasy că n'are dreptate, că lucrulŭ este stipulatŭ, elŭ vĕḑêndu-se strînsŭ cu ușa, a începutŭ sĕ ne spună că darea capitațiunei este lucru turcescŭ, lucru barbarŭ. Și când la acésta i-amŭ rĕspunsŭ: „Apoi, D-le prim-ministru, în tóte țĕrile este o dare personală ce se plătesce de toțĭ locuitorii,« atuncĭ neputêndŭ sĕ resiste la argumentele guvernului nostru, ne-a ḑisŭ: »Celŭ puținŭ schimbațĭ cuvêntulŭ.« Și s'a schimbatŭ cuvêntulŭ din capitațiune în dare de șosele.

D-lorŭ, ḑiua bună se cunósce de diminéță. Suntemŭ în preḑiua de a-se denunța convențiunea. Ei bine, ce amŭ făcutŭ noi, pentru ca sĕ ne putemŭ feri de acele articole care suntŭ în contra nóstră? Scițĭ D-vóstră că în Austria suntŭ două biurourĭ compuse din economiștii cei mai puternicĭ, care studiază convențiunea de doi anĭ. Noi amŭ creatŭ camerele de comerciu de atâția anĭ și plătimŭ noi cetățenii ḑecimĭ pe anŭ pentru întreținerea lorŭ. Ei bine, ce au făcutŭ aceste camere de comerciu? Unde suntŭ lucrările lorŭ? (Aplause.) Numai parale sĕ dămŭ? Aci, D-lorŭ, trebue sĕ vĕ gândițĭ și D-vóstră și sĕ întrebațĭ pe tóte Camerile de prin județe ce lucrărĭ au făcutŭ, căcĭ nu este destulŭ sĕ ia parale și decorațiunĭ (Aplause.)

Mĕ resum, D-lorŭ. Cestiunea economică este mare, este grozavă, este unŭ precipițiu pe care florile ce le vorŭ pune oratorii guvernamentalĭ îlŭ potŭ ascunde, dar nu'lŭ vorŭ puté astupa și precipițiulŭ acesta din ḑi în ḑi se deschide. De aceea trebue sĕ ne ocupămŭ cu toții sĕ dămŭ la o parte politica, dar cu o condițiune, ca și guvernulŭ sĕ fie alăturĭ cu noi și sĕ nu facă politică, sĕ nu ḑică, că dacă ḑicemŭ unŭ cuvêntŭ se atacă Austria și că îndată se punŭ în mișcare regimentele de Honveḑĭ. A trecutŭ timpulŭ acela când se ḑicea, că unŭ regimentŭ de Honveḑĭ ne aruncă în Dunăre, căcĭ astăḑĭ armata română a trecutŭ ea însașĭ Dunărea, și a datŭ doveḑĭ ce valóre are și ce póte face în orĭ-ce împrejurărĭ. (Aplause prelungite.)

Astfelŭ fiindŭ, Dlorŭ, trebue și noi sĕ ne îngrijimŭ de interesele nóstre. D-vóstră scițĭ ce relațiunĭ intime sunt între Austria și Germania, scițĭ ce influență este la Viena și cu tóte acestea când este vorba de interesele economice, vedețĭ câtă tenacitate este de-oparte și de alta în apĕrarea intereselorŭ lorŭ reciproce. Așa sĕ facemŭ și noi. Ne-amŭ legatŭ, este adevĕratŭ, dar în privința legăturei astăḑĭ trebue sĕ ni se dea și nouĕ voia sĕ ne spunemŭ cuvintele nóstre. Eu nu cunoscŭ ce a făcutŭ ministerulŭ până acuma, lasŭ bănuiala de-o parte, dar faptulŭ positivŭ, este că noi suntemŭ în relațiunile cele mai bune cu Austria, după cum afirmă Mesagiulŭ Regesŭ; suntemŭ în dreptŭ sĕ ḑicemŭ că noi, carĭ amŭ primitŭ sĕ ucidemŭ diferite industrii, putemŭ cere sĕ ne lase și nouĕ aceste două industrii marĭ și puternice: agricultura și crescerea vitelorŭ, aceste două surse de bogății, pe care le amŭ primitŭ cu țéra românéscă. Acestea sĕ le păstrămŭ, și, ca să sporimŭ importațiunea aurului, sĕ apĕrămŭ industria pe care o avemŭ dela părinții noștri, și atuncĭ alăturĭ cu d. Costinescu și alții ne vomŭ ocupa și de alte industrii. Suntemŭ cu D-vóstră că nu trebue sĕ aducemŭ lopețĭ, cisme, haine, cărute și altele, ci sĕ le facemŭ noi pe tóte; dar pentru acésta trebue sĕ încuragiămŭ industria, ér nu pe câte unŭ industriașŭ, cum amŭ făcutŭ...

Ce ne-ar strica décă amŭ pune în posițiune pe cismarii noștri, ca sĕ ia iuftulŭ, peile carĭ se facŭ în fabricile din Dobrogea și din Bucurescĭ și sĕ facă cisme? Căcĭ aḑĭ este ceva desgustătorŭ când merge cineva la oborŭ și vede tóte muerile cu cipicĭ făcuțĭ în fabricile din Viena ale d-lui Pollak. (Aplause).

D-lorŭ, s'a susținutŭ că cestiunea economică este forte gravă și cuprinde în sine și cestiunea monetară și cestiunea financiară și dacă guvernulŭ vine și spune că situațiunea este gravă, apoi sunt în dreptŭ să credŭ că gravitatea acésta este sinonimă cu ceea ce a ḑisŭ d. Carp, că catastrofa este iminentă și însușĭ d. Costinescu a ḑisŭ că dacă vomŭ urmà totŭ așa înainte, mergem rĕu și ne ducemŭ la peire. Acum érășĭ am sĕ displacŭ, dar n'am ce face, sunt datorŭ sĕ-o spunŭ: nu credŭ în energia, în perseveranța trebuitóre pentru realisarea celorŭ promise aci. Când voiu vedea că granițele nóstre se deschidŭ vitelorŭ, când voiu vedea că în acéstă țéră se îndrepteză curentulŭ care era înainte și care făcea bogăția țĕrei, mai cu sémă în Oltenia mică și Moldova de susŭ, atuncĭ eu celŭ d'ântêiu voiu face amendă onorabila D-lui președinte alŭ consiliului și mĕ voiu sili sĕ'ĭ calmezŭ nervele. Dar ce vrețĭ? Natura umană este natura umană. Și eu m'am aflatŭ în posițiunea D-sale, și eu am fostŭ o dată puternicŭ și, după ce am căḑutŭ, am recunoscutŭ că de multe orĭ am greșitŭ; cândŭ D-sa va cădea, atuncĭ va recunósce câte greșelĭ a făcutŭ, după cum a mai recunoscutŭ și altă dată. Astăḑĭ..... ce vrețĭ? Maioritate mare! încredere mare! tótă lumea declară, până și oposițiunea că este atotŭ puternicŭ, că fără D-lui nu se póte face nimicŭ în acéstă țéră.....

.....Mĕ adresezŭ tinerimei care vine aci desbrăcată de pasiunĭ și o rogŭ, ca cestiunile carĭ le am pusŭ aci astăḑĭ sĕ binevoéscă a le medita și când se vorŭ întórce în țară sĕ asculte pe alegĕtorii lorŭ și vorŭ vedea că departe de a spune neadevĕrurĭ, am spusŭ numai adevĕrulŭ. Am firma credință că în acéstă Cameră, cu câtŭ va merge mai înainte, cu atâtŭ cele ce am spusŭ astăḑĭ au sĕ găséscă apărătorĭ mai mulțĭ, pentru că sunt încredințatŭ că acéstă Cameră, cu câtŭ se va deprinde cu afacerile țĕrei, cu atâtŭ are sĕ cunóscă slăbiciunile și marile metehne carĭ astăḑĭ ne apasă pe toțĭ. De aceea, câtŭ pentru mine, voiu vota cu bucuriă în contra rĕspunsului la adresa tronului. (Aplause.)

SCIRILE ḐILEI.

După ce advocațilorŭ (fiscalilorŭ) comitatensĭ nu le mai este ertatŭ acum de-a face praxă privată advocațială, se ḑice că cu ocasiunea desbaterei asupra modificărei art. de lege 33 din 1874 se va propune, ca advocații comitatensĭ, ca și aceia ai erarului și ai fundațiunilorŭ, sĕ nu mai fie datorĭ, de a se înscrie în lista advocațilorŭ.

—0—

Auḑimŭ aḑĭ la fiecare pasŭ cuvintele: „Suntŭ vremurile grele.« E bine când nu le auḑimŭ și nu le simțimŭ. Nu în acéstă situațiune favorabilă sunt aḑĭ locuitorii Brașovului, ai orașului care și aḑĭ trece de celŭ mai bine situatŭ materialicesce în Ardelŭ. Vremurile nu suntŭ numai grele, ci s'au schimbatŭ multŭ. Astfelŭ într'o séră, trecêndŭ prin strada Vămii amŭ auḑitŭ pe nisce copii de sasĭ cântândŭ imnulŭ naționalŭ săsescŭ în următórea travestire:

Siebenbürgen Land des Elends,
Land des Kummers und der Noth

Pe românesce: Ardéle, țéra miseriei, țéra nĕcazurilorŭ și a lipsei, în locŭ de: Ardéle, țéra binecuvêntării, țéra abundanței și a puterei, cum sună versulŭ originalŭ din imnulŭ săsescŭ. Sĕ fi sciutŭ óre băeții memorațĭ și de noulŭ adausŭ ce s'a făcutŭ la darea comunală, orĭ sĕ'șĭ fi esprimatŭ instinctivŭ durerea pentru nĕcazurile ce le au părinții cu plata adauselorŭ celorŭ vechĭ?

—0—

Ni se scrie din Satulungŭ: »In amintirea marelui Archiereu, de piă memoriă Andreiu br. de Șaguna, corpulŭ didacticŭ din Săcele, Vinerĭ în 30 Noemvre, a luatŭ parte în corpore la biserica română din Cernatulŭ Săcelelorŭ spre a asista la serbarea parastasului. Cântările

rituale obicînuite împreună cu imnulŭ: »Românime multŭ cercată,« le-a esecutatŭ corulŭ corpului amintitŭ. Ca preotŭ a pontificatŭ părintele localŭ George Urdea. Cuvêntulŭ ocasionalŭ l'a ţinutŭ învĕţătorulŭ Vasile Domşa, care fiindŭ bine şi cu diliginţă lucratŭ şi rostitŭ, corpulŭ învĕţătorescŭ împreună cu celălaltŭ publicŭ asistentŭ l'a ascultatŭ cu o încordată atenţiune şi cu unŭ viu interesŭ. După sevêrşirea parastasului furămŭ cu toţii (noi învĕţătorii) invitaţĭ la prândŭ la ospitalulŭ preotŭ George Urdea. Fie memoria marelui Andreiu neuitată în inimile tuturorŭ Românilorŭ.« I.... D....«

—0—

In Pesta nouă, o suburbiă a Pestei, s'a descoperitŭ o tipografiă socialistă secretă. S'au secvestratŭ multe tipăriturĭ, manuscripte şi cărţĭ socialiste. Unŭ culegĕtorŭ şi femeea, care închiriase localulŭ, au fostŭ arestaţĭ.

—0—

In sĕptĕmâna trecută s'a pertractatŭ în Pesta unŭ procesŭ de pressă, intentatŭ redactorului foiei antisemite »Ujpest« pentru calumniă. Intre martorii redactorului a fostŭ şi posesorulŭ de băi Jos. Friedmann, care era naşŭ din botezŭ alŭ redactorului Szterényi. Procurorulŭ întrebă miratŭ, cum de martorulŭ e naşŭ din botezŭ, când amêndoi au aceeaşĭ etate? »L'am botezatŭ, dise martorulŭ, în luna lui Augustŭ, anulŭ curentŭ.« Botezulŭ făcuse pe semitulŭ Szterény — a n t i s e m i t ŭ.

—0—

Citimŭ în „Ortodoxulŭ« din Bucurescĭ dela 9 Decemvre: »Noulŭ patriarchŭ din Constantinopolŭ, Ioachim IV, a comunicatŭ I. P. S. S. Mitropolitului Primatŭ suirea sa pe scaunulŭ ecumenicŭ. Epistola este cu data dela 27 Octomvre, însĕ abia ḑilele acestea a ajunsŭ la destinaţiunea ei.«

—0—

Se vorbesce că comitele Wilhelm Bismarck, fiulŭ cancelarului, se va logodi cu d-şóra Lucius în Francia, o rudă a ministrului Dr. Lucius, unulŭ din cei mai vechĭ amicĭ ai cancelarului. Fosta firmă L u c i u s, ce acum o are o societate de acţiunĭ, e cunoscută pentru esportulŭ celŭ mare de mărfurĭ colorate.

—0—

Intre telegramele de ovaţiune, ce s'au trimisŭ prinţului Bismarck din incidentulŭ respingerei cererei sale d'a se înfiinţa unŭ nou postŭ de directorŭ în ministerulŭ de esterne, se află şi una din Viena, în care se ḑice: »Atitudinea nenaţională a minorităţiĭ parlamentului germanŭ ne umple pe noi Austriacii, ca aliaţĭ ai pré puternicului imperiu germanŭ, cu adêncŭ dispreţŭ.«

—0—

Scirea dată de unele ḑiare, că prinţulŭ Bismark ar avé de gândŭ sĕ visiteze in Parisŭ pe ministrulŭ-preşedinte francesŭ Ferry, se desminte de ambasada germană din Parisŭ.

—0—

Corespondentulŭ din Bucurescĭ alŭ lui »Pester Lloyd« anunţă, că în loculŭ defunctului generalŭ Dabija, ministru alŭ lucrărilorŭ publice va fi numitŭ d. C. F. Robescu.

—0—

Bugetulŭ pe anulŭ 1885 alŭ armatei bulgare s'a sporitŭ multŭ. Bugetulŭ ordinarŭ este de 11,186,858 francĭ, celŭ estraordinarŭ de 9,064,853 francĭ. In comparaţiă cu celŭ din anulŭ trecutŭ, ḑice »Românulŭ,« bugetulŭ ordinarŭ a sporitŭ cu 186,858 francĭ, care provine din adăogirea corpului oficerescŭ şi din faptulŭ, că în anulŭ acesta sĕ chiamă sub drapelŭ unŭ contingentŭ mai mare cu 1000 ómenĭ. Din bugetulŭ estraordinarŭ suntŭ destinaţĭ 1,600,000 francĭ pentru cumpĕrarea a 80 tunurĭ, 500,000 francĭ pentru arangiarea unui portŭ militarŭ în Rusciuk, 100,000 francĭ pentru comandarea unei şalupe cu torpile, 1,900,000 francĭ pentru construirea de casarmĭ etc. Acum chiar s'a sfârşitŭ recrutaţia în Bulgaria şi ea a datŭ 8,500 ómenĭ, printre carĭ se află 6,531 Bulgarĭ, 95 Evrei şi 1874 Turcĭ. Dér mai toţĭ aceştĭ din urmă vorŭ fi liberaţĭ din serviciu în schimbulŭ unei sume de rĕscumpĕrare.

—0—

Se anunţă din Sofia, că 400 de arnăuţĭ au năvălitŭ asupra satelorŭ Bistriţa şi Bogomila şi le-au jăfuitŭ. Scirea acésta a sositŭ din cerculŭ Valese (Crispoelue).

—0—

Anarchiştii din Parisŭ, în adunarea dela 22 Decemvre au luatŭ o resoluţiune de felicitare pentru anarchistii dela Niederwald şi au votatŭ solidaritate cu anarchiştii germanĭ.

CORESPONDENŢA NÓSTRĂ DIN COMITATE.

Deva, 20 Decemvre 1884.

Domnule Redactorŭ! Nu vĕ potŭ retăcé unŭ casŭ ne mai pomenitŭ. Comuna Şoimuşŭ de lângă Deva este o comună românéscă, ai cărei locuitorĭ au fostŭ iobagĭ. Viile şi pămênturile lorŭ au fostŭ supuse rĕscumpĕrării ca pămênturĭ şi vii de dijmă, deşi pe nedreptŭ, deórece au fostŭ iobagĭ.

Vine acum rĕscumpĕrarea viilorŭ. Dar vai şi de o sută de orĭ vai, căcĭ preţuitorii esperţĭ, totŭ ungurĭ cu numele B. K. şi V., plătiţĭ cu diurne grase au fasionatŭ tare în favorulŭ amicilorŭ lorŭ, a domnilorŭ aristocraţĭ. Şi cum?

Iată aşa: au preţuitŭ unŭ pătrarŭ vechiu de mustŭ cu 40 cr. monetă convenţională, ceea ce corĕspunde cu 50 cr. v. a.; prin urmare o feriă (vadră) veche cu 8 fl.

Totŭ aşa au preţuitŭ şi pămênturile: $^1/_4$ jugĕrŭ, adecă 400 stânjenĭ pătraţĭ, cu 700 până la 800 fl.; $^1/_2$ jugĕrŭ cu 1600 fl. şi 1 jugĕrŭ cu 3200 fl. banĭ de rĕscumpĕrare.

Acesta este unŭ lucru ne mai pomenitŭ. Chiar domnii dela inspectoratulŭ de dare s'au luatŭ de gândurĭ şi au declaratŭ, că nu potŭ esecutá sumele acestea grozave de la bieţii ómenĭ, căcĭ n'au de unde sĕ le ia atâta mar' de banĭ, bieţii ţĕranĭ fiindŭ şi aşa destulŭ de sĕracĭ; dar vorŭ recomandá ministerului sĕ supună pămênturile lorŭ licitaţiunii publice, altcum afacerea nu se póte resolva.

Iată, domnule Redactorŭ, cum se economiséză în ţéra nóstră. Este lucru destulŭ de tristŭ şi bătaia lui Dumneḑeu a ajunsŭ pe unulŭ din cei ce au causatŭ acésta, căcĭ a muritŭ golŭ puşcă, şi ca sĕ'lŭ pótă îngropá a trebuitŭ sĕ cerşéscă dela unii şi alţii.

Dumneḑeu totŭ nu ajută strâmbătăţii, căcĭ pe toţĭ cei fără de lege îi pedepsesce. Pice dară pe toţĭ ómenii nedrepţĭ şi falşĭ pedépsa lui Dumneḑeu!

REVOLTA GARNISONEI TURCESCI DIN MACEDONIA.

Cetimŭ în »Confédération orientale«:

„Se cunósce starea deplorabilă, în care sublima Pórtă a lăsatŭ armata otomană. Acésta nu e nicĭ plătită, nicĭ îmbrăcată şi n'are nicĭ ce sĕ mânce. Informaţiunile nóstre sunt de acordŭ cu telegramele şi corespondenţele din Orientŭ în acéstă cestiune. Ele facŭ menţiune de negligenţa şi neputinţa guvernului turcescŭ, care ar căuta sĕ negoţieze, cu o casă de bancă din Constantinopole, unŭ împrumutŭ de câteva milióne de francĭ, destinaţĭ a plăti restanţele soldei trupelorŭ.

»Acéstă plată fiindŭ atâtŭ de multŭ dorită, garnisóna din Monastirŭ (Bitolia), în Macedonia, s'a revoltatŭ şi a jăfuitŭ câteva case, percurgêndŭ stradele şi împrăştiândŭ pretutindenea gróza. Cincĭspreḑece oficerĭ au fostŭ arestaţĭ ca complicĭ ai revóltei, precum şi unŭ mare numĕrŭ de şeicĭ albanesĭ, acusaţĭ că s'au declaratŭ pentru anexiunea Greciei. Acéstă scire tristă o dă o telegramă din Varna publicată de »Daily News.«

»Astfelŭ de întêmplărĭ arată starea spiritelorŭ, nerăbdătóre de a scutură jugulŭ otomanŭ, şi dovedescŭ slăbiciunea şi cruḑimea acestui guvernŭ, care nu răiesce şi nu se susţine decâtŭ prin toleranţa Europii.

Revoluţiunea din Corea.

Despre revoluţinnea din Corea, în China, conţine „Standard« dela corespondentulŭ sĕu din Şangai dela 18 l. c. unŭ raportŭ mai amĕnunţitŭ. Mişcarea a fostă îndreptată la începutŭ în contra ministerului coreanŭ, care fù acusatŭ, că servesce pré multŭ intereselorŭ chinesescĭ. Partizanii Japoniei omorîră şépte miniştri şi siliră pe rege sĕ cheme unŭ ministerŭ compusŭ din amicii Japonezilorŭ. Partida chineséscă se revoltă şi măcelări pe miniştrii japonezĭ, cu care ocasiune unchiulŭ reginei prinţulŭ Ming căpĕtă o rană mortală. Regele fugi din capitală, după aceea se încinseră lupte între trupele chineseşcĭ şi între cele japoneze, care formézā laolaltă garnisóna din Seoul şi la care luară parte de amândouĕ părţile trupele coreane. Atâtŭ guvernulŭ japonezŭ câtŭ şi celŭ chinezescŭ au trimesŭ trupe spre a stabili ordinea în Corea, déră este témă, că aceste trupe numai vorŭ mai mări anarchia. Revoluţiunea a isbucnitŭ în timpulŭ unui prândŭ, care ilŭ dete nu regele, ci representantulŭ japonesŭ, colegiĭorŭ sĕi englezĭ şi americanĭ şi la care luă parte şi ministru coreanŭ de esterne, domnulŭ Moellendorf, care este fórte neplăcutŭ la partida japoneză. Edificiulŭ ambasadei japoneze a fostŭ arsŭ.

De bunătăţile prea marĭ şi de fericirea prea mare nu s'au revoltatŭ Coreanii. Impilările şi abusurile sunt causa revoluţiunei lorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Viena, 24 Decemvre. — Cassierulŭ de efecte alŭ „Giro Cassenverein“-ului fiindŭ constatatŭ de nevinovatŭ a fostŭ eliberatŭ din arestulŭ preventivŭ.

Praga, 24 Decemvre. — Societatea creditului fonciarŭ boemŭ a anunţatŭ concursŭ.

Pesta, 24 Decemvre. — Prinţulŭ de corónă Rudolfŭ a primitŭ pe Jokai în audienţă mai lungă, conferi cu elŭ în privinţa operei „Austro-Ungaria în cuvinte şi tablourĭ“, şi declară că chiar dênsulŭ va scrie despre ţinuturile ce'i suntŭ cunoscute şi despre locuitorii lorŭ.

Agramŭ, 24 Decemvre. — Dieta, după ce va votá indemnisaţia pe patru lunĭ, se va amêna până la primăvară. Acuma va ţiné celŭ multŭ trei şedinţe.

DIVERSE.

Diaristica Austriei. — Cu desvoltarea relaţiunilorŭ politice se ridică de regulă şi desfacerea diarelorŭ. Cam de trei decenii s'a ridicatŭ tare diaristica şi în Austria. Timbrulŭ pe diare uşuréză constatarea ediţiunei diarelorŭ, carĭ au apărutŭ dela 1863 în diferitele regate şi provincii. Tabela următóre comparativă ne arată progresulŭ ce l'a făcutŭ diaristica de trei decenĭ în Austria.

Ţĕrile	1863.	1873.	1883.
Austria inferioră . .	35.481,197;	65.723,876;	67.987,686
Austria superioră . .	730 814;	1.779,800;	2.724,488
Salzburg	75,660;	353,635;	435,978
Stiria	2.286,756;	4.021,743;	4.413,935
Carintia şi Carniolia	156.870;	{ 88,788; 665,155;	{ 42,494 522,310
Litoralulŭ	1.289,915;	1.582,375;	3.813,590
Tirolulŭ şi Vorarlberg	1.768,359;	1.793,633;	2.402,660
Dalmaţia	———	185,833;	254,100
Boemia	7.946,835;	12.933,280;	19.468,470
Moravia } Silesia }	1.692,851;	{ 2.808,245; 314,400;	{ 4.132,063 1.995,555
Galiţia	2.541,680;	2.045,260;	2.976.809
Bucovina	1000;	10,220;	93,350
	65.230,655;	94.306,243;	110.363,488.

Prin urmare dela 1863 numĕrulŭ diarelorŭ timbrate s'a urcatŭ cu 45.2 milióne bucătĭ séu cu aprópe 60 de procente. In 10 anĭ, dela 1873 s'au urcatŭ cu 16.1 milióne bucăţĭ séu 17 percente. Eacă aşa se sprijinesce pressa în ţĕrile austriace, unde totŭ insulŭ care scie ceti şi are numai câtŭ de puţinŭ venitŭ se abonéză la diare.

O crimă îngrozitóre. — Citimŭ în „Progresulŭ« din Bĕrladŭ: La crişma dela Trestiana, proprietatea d-lui Adamŭ Ionescu, unde cu 19 anĭ în urmă a fostŭ asasinatŭ preotulŭ Panaite, s'a comisŭ o nouă crimă totŭ în acésta crîşmă în condiţii aşa de atrocii că umple mintea omului de spaimă şi de oróre. In ajunulŭ sântului Nicolae pe la órele 9 din séră, şépte indivizĭ se introducŭ în crîşmă, unde găsind pe crîşmarulŭ Grigore Panaite şi pe unŭ moşneagŭ Nicolae Şerbanŭ începŭ a-i supune la nisce suplicii şi la nisce torturĭ oribile. Corpulŭ crîşmarului, omŭ în vêrstă ca de 40 anĭ, s'a găsitŭ străpunsŭ de cuţite, capulŭ spartŭ în mai multe locurĭ avêndŭ fragmente de craniu vîrîte în fundulŭ creerilorŭ, pulpele tăiate, mâna stângă ruptă şi şeḑutulŭ arsŭ până la óse, ceea ce dovedesce că l'a pusŭ pe jăraticŭ. Loculŭ crîşmei era transformatŭ într'unŭ lacŭ de sânge. Moşneagulŭ a scăpatŭ ca prin minune, graţiă unei stratageme întrebuinţată în mijloculŭ nenorocirii, căcĭ după mai multe lovitur̆ primite simulândŭ »pe mortulŭ,« hoţii l'au creḑutŭ şi pe elŭ ucisŭ; Parchetulŭ înscinţatŭ de comiterea acestei crime au pornitŭ imediatŭ lucrărĭ de urmărire contra făptaşilorŭ, dintre carĭ pe doi pretinde moşnégulŭ că i-ar cunósce dacă i-ar vedea.

Unŭ câne la spitalŭ. — Secretarulŭ spitalului de la Charing Cross din Londra, spune următórele în privinţa inteligenţei cânelui: »Acum câteva ḑile, unŭ câne, avênd o labă bolnavă, începŭ sĕ latre naintea porţii spitalului, şi când i se permise se puse pe o saltea ce se află în curtea spitalului, ridicêndu-şĭ laba bolnavă intr'unŭ modŭ fórte semnicativŭ. Fiind chiematŭ unulŭ din chirurgii spitalului, cânele se apropiă îndată de dênsulŭ şi-lŭ urmă în sala bolnavilorŭ, unde sări pe unŭ scaunŭ şi ridică din nou laba. Se presupune că cânele însoţise mai înainte pe stăpânulŭ sĕu pe stăpâna sa la spitalulŭ de la Charing Cross, deşĭ nimeni nu-şĭ aduce aminte a-lŭ fi vĕḑutŭ vr'odată aci. Cânele se lăsă sĕ-i se panseze rana, şi, după ce operaţiunea fù terminată şi durerea încetă, îşĭ manifestă bucuria şi mulţămirea într'unŭ modŭ atâtŭ de sgomotosŭ, încâtŭ a trebuitŭ sĕ fie scosŭ din spitalŭ, pentru a nu turbura prin lătratulŭ sĕu liniscea bolnavilorŭ.

Urmările unei bóle la degetŭ. — O fetiţă din Viena, avêndŭ o bólă la degetŭ, s'adresă doctorului Spitzer acesta creḑŭ că rĕulŭ este neînsemnatŭ şi se mărginĭ numai la o fricţiune cu collodion; dér rĕulŭ crescŭ din ce în ce mai multŭ, şi în cele din urmă degetulŭ trebui sĕfie amputat. De aci urmă unŭ procesŭ în contra doctorului. Tribunalulŭ corecţionalŭ, fără a ascultá nicĭ unŭ espertŭ şi avêndŭ convingerea că perderea degetului fetiţei era datorită neesperinţei medicului, ilŭ condamnă la perderea diplomei sale, la 200 fl. amendă şi la 500 fl. despăgubirĭ.

Doctorulŭ Spitzer făcŭ apelŭ, şi apĕrătorulŭ sĕu obţinŭ ca Curtea sĕ ordone o espertisă. Facultatea din Viena se pronunţă în favórea medicului emiţêndŭ opiniunea că dênsulŭ sĕ conformase cu regulele sciinţei. Achitarea era dér sigură. Doctorulŭ Spitzer însĕ dispărŭ şi este câtva timpŭ de când cadavrulŭ sĕu fù găsitŭ într'unŭ şanţŭ din vecinătatea Vienei. Nenorocitulŭ vĕḑêndŭ că cariera sa este sdrobită, se ucisese de disperare. Cadavrulŭ fù recunoscutŭ, nu mai era nicĭ o îndoială. Procesulŭ însĕ îşĭ urmă cursulŭ în apelŭ şi doctorulŭ Spitzer..... fù achitatŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	124.15
Rentă de aurŭ 4% . . .	96.20
Rentă de hârtiă 5% . .	91.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	120.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.25
Bonurĭ rurale ungare . .	100.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.25
Bonurĭ rurale transilvane	100.75
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	116.70
Renta de hârtiă austriacă	81.95
Renta de arg. austr. . .	83.10
Renta de aurŭ austr. . .	104.25
Losurile din 1860 . . .	134 —
Acţiunile băncei austro-ungare	854 —
Act. băncei de creditŭ ung.	304 50
Act. băncei de creditŭ austr.	295.—
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Napoleon-d'orĭ	9.76½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.30
Londra 10 Livres sterlinge	123.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	88	—
Renta rom. amort. (5%) . .	91½	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	32	—
Credit fonc. rural (7%) . .	199¾	—
» „ „ (5%) . .	86¾	—
» » urban (7%) . .	98½	—
» » » (6%) . .	94½	—
» » » (5%) . .	83¼	—
Banca naţională a României	1240	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	315	—
« » » Naţională . .	220	—
Aurŭ	12.90%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Decemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.64	Vênd.	8.66
Argint românesc	»	8 60	»	8.64
Napoleon-d'orĭ	»	9.74	»	9.75
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	125—	„	126—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Sz. 266p/kp.—1884.

HIRDETMÉNY.

A Zernesti kir: járásbiróság részéről ezennel közhirré tétetik, miszerínt Garbacea Nicolau-Cheai-Alsó Moccsi lakós felperesnek, ismeretlen tartózkodás Berbece Maria Todorŭ alperes elleni 40 frt. ó. é. t. j. iránti szóbeli keresetének tárgyalására határnapul 1885 évi Január hó 20-ik napjának d. e. 9 orája e biróság előtt kitüzetik.

Pelhivatik ennélfogva ismeretlen tartózkodàsu alperesnő, hogy ügyének czélszerü védelme iránt a részére gondnokul kinevezett helybeli ügyvéd Garoiu Miklos urat kellöen utasitsa, vagy a tárgyalásnál személyesen vagy más megbizott által jelentkezzék, mert különben mindezek elmulasztásanak következményeit magának tulajdonitsa.

Zernest 1884 évi December hó 18-án.

A zernesti kir. járásbiróság mint kisebb jelentöségü polgári peres ügyekben eljáró biróság.

Penciu, járásbiró.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5.59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.